

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

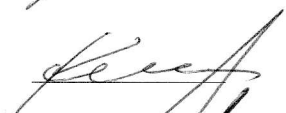

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник	Хоржевська І. М.	
В.о. зав. кафедри розробника	Каневський В.І.	
В.о. зав. кафедри спеціальності	Каневський В.І.	
Гарант освітньої програми	Каневський В. І.	
Директор інституту	Грищенко Г. В.	
Директор НН ІПО	Норд Г. Л.	
В.о. начальника навчального відділу	Калініченко В.І.	

Миколаїв – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Соціальні та політичні конфлікти	
Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	053 – Психологія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2018-2019, 2019 -2020	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	16, 17
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30 год. лекцій 30 год. семінарські заняття 90 год. самостійної роботи студентів	8 год. лекцій 8 год. семінарські заняття 134 год. самостійної роботи студентів
Відсоток аудиторного навантаження	40%	11%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: метою курсу „Соціальні та політичні конфлікти, є ознайомлення студентів психологічної спеціальності з основними положеннями цієї навчальної дисципліни. Зокрема з понятійним апаратом, методологією, найбільш загальними відомостями про історію розвитку даної науки; дисципліна дає ґрунтовне ознайомлення з досягненнями психології у сфері міжгрупового конфлікту: соціального, економічного, духовного, політичного.

Завданням викладання дисципліни є сприяння формуванню гармонійно розвиненої особистості, забезпечення студентів міцними знаннями з соціальної психології конфлікту з подальшим їх практичним використанням, закладення фундаменту ефективного оволодіння і наступного використання знань інших галузей психології.

Студенти **повинні знати:**

- основні концепції, теорії конфлікту;
- підходи до розуміння соціальних і політичних процесів, що відбуваються, і типологію конфліктів;
- теоретичні підходи до процесу управління політичного конфлікту;
- стадії політичного конфлікту: методи, способи управління конфліктами;
- співвідношення конфліктів і консенсусів.

Окрім того, студенти **повинні вміти:**

- визначити тип конфлікту, його сторони, їх позиції;
- вибрати підхід, стиль і спосіб управління конфліктом;
- використовувати інформаційне змагання як метод регулювання конфліктом;
- визначити механізму оптимального вибору підходів, способів і стилів поведінки учасників конфлікту;
- визначити стадії ефективного управління конфліктом;
- вибрати методи оптимізації конфлікту.

А також, володіти:

- знаннями теорії конфлікту;

- умінням використовувати теоретичні знання для використання в процесі управління конфлікту;
- методиками управління конфлікту;
- навичками роботи з протидіючими сторонами конфлікту;
- методами інформаційного забезпечення процесу роботи з конфліктом.

Міждисциплінарні зв'язки. Пропонований курс у плані змісту взаємопов'язаний із соціальною психологією, психологією особистості, конфліктологією, психологією управління.

Програмні компетенції

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.

ЗК3 Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1 Знання основних термінів й понять конфліктології, сучасних течій соціального та політичного конфлікту.

ФК13 Здатність використовувати теоретичні знання для використання в процесі управління конфлікту, напрацювати і вміти використовувати навички роботи з протидіючими сторонами конфлікту.

Програмні результати

ПР 2 Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР 4 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 10 узагальнювати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій).

ПР 12 Здійснювати аналітичний пошук відповідно до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

3.Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя	2	2	6
2	Причини соціальних конфліктів. Функції та наслідки конфлікту	2	2	6
3	Методологія соціальних і політичних конфліктів	2	2	6
4	Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів	2	2	6
5	Конфлікти у економічній сфері суспільного життя	2	2	6
6	Конфлікти у духовній сфері	2	2	6

7	Моральні, ідеологічні та інтелектуальні конфлікти	2	2	6
8	Характеристика шляхів розв'язання соціальних конфліктів	2	2	6
9	Соціальні конфлікту у сучасному українському суспільстві	2	2	6
10	Поняття і сутність політичного конфлікту	2	2	6
11	Учасники і суб'єктивна складова конфлікту	2	2	6
12	Основні теорії виникнення політичних конфліктів	2	2	6
13	Типологія політичних конфліктів. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти	2	2	6
14	Насильство у політичних конфліктах	2	2	6
15	Технології регулювання політичних конфліктів	2	2	6
	Всього за курсом	30	30	90

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Конфлікт як явище соціального життя. Причини і протікання	2	2	32
2	Соціальні, економічні і духовні конфлікти	2	2	34
3	Поняття і сутність політичного	2	2	32

	конфлікту. Класифікація			
4	Технології регулювання політичних конфліктів	2	2	36
	Всього за курсом	8	8	134

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна 2. Поняття соціального конфлікту. 3. Історія дослідження явища соціального конфлікту. 4. Атрибути та складові соціального конфлікту.
2	<p>Тема 2. Причини соціальних конфліктів. Функції та наслідки конфлікту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини соціальних конфліктів. 2. Динаміка перебігу соціальних конфліктів. 3. Функції соціальних конфліктів. 4. Наслідки соціальних конфліктів.
3	<p>Тема 3. Методологія соціальних і політичних конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфліктологія у системі наукового знання. 2. Проблема конфліктної взаємодії в суспільстві. 3. Принципи розуміння конфлікту. Соціологія конфлікту. 4. Закони, категорії, методи конфліктології. Становлення

	конфліктології.
4	<p>Тема 4. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рівні прояву і компоненти у структурі конфлікту. 2. Основні складові конфлікту. 3. Класифікація конфліктів за різними теоріями. 4. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт. 5. Динаміка соціального конфлікту.
5	<p>Тема 5. Конфлікти у економічній сфері суспільного життя</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та об'єкт економічного конфлікту. 2. Трудовий конфлікт, його форми. 3. Форми дії у економічному конфлікті. 4. Управління та попередження даного виду конфлікту.
6	<p>Тема 6. Конфлікти у духовній сфері</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види конфліктів у духовній сфері. 2. Основними формами прояву. 3. Конфлікти цінностей і культур. 4. Релігійні конфлікти.
7	<p>Тема 7. Моральні, ідеологічні та інтелектуальні конфлікти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідеологічний та історичний аспекти моральних конфліктів. 2. Інтелектуальні конфлікти, їх причини і протікання. 3. Конфлікт у психологічній науці. Історичні приклади.
8	<p>Тема 8. Характеристика шляхів розв'язання соціальних конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація прогнозування конфліктів. 2. Етапи часткового і повного запобігання конфліктів. 3. Методи врегулювання конфліктів. Вирішення конфлікту. 4. Діагностика конфлікту. Розробка стратегій рішення конфлікту. 5. "Силова", компромісна і "інтегративна" моделі рішення конфлікту. 6. Демократичний процес контролю над конфліктними ситуаціями.
9	<p>Тема 9. Соціальні конфлікту у сучасному українському</p>

	<p>суспільстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток соціології конфлікту в Україні. 2. Сучасні соціальні конфлікти. 3. Конфлікти у духовній сфері нашого суспільства. 4. Політичні конфлікти в Україні.
10	<p>Тема 10. Поняття і сутність політичного конфлікту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність політичного конфлікту. 2. Функції політичного конфлікту. 3. Причини виникнення політичних конфліктів.
11	<p>Тема 11. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Компоненти політичного конфлікту. 2. Політична боротьба, її основні принципи. 3. Головні ознаки конфліктної ситуації та конфлікту. 4. Причин політичних конфліктів у тоталітарних режимах. 5. Основа конфлікту у ліберально-демократичних режимах.
12	<p>Тема 12. Основні теорії виникнення політичних конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Точка зору К. Маркс, Р. Дарендорф, М. Дюверже та ін. на політичний конфлікт. 2. Західна концепція (Дж. Бертон, К. Ледерер, Дж. Де-віс, Р. Інглхарт, Д. Істон, О. Надлер). 3. Соціально-психологічна концепція З. Фрейда.
13	<p>Тема 13. Типологія політичних конфліктів. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія політичних конфліктів. 2. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти. 3. Політичні кризи.
14	<p>Тема 14. Насильство у політичних конфліктах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні характеристики сутності насилля у політиці. 2. Види політичного насилля. 3. Форми політичного насилля.

15	<p>Тема 15. Технології регулювання політичних конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес розв'язання політичного конфлікту. 2. Підходи до врегулювання політичних конфліктів. 3. Методи подолання політичних конфліктів. 4. Шляхи подолання політичних конфліктів.
----	--

План лекцій (заочна форма)

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Конфлікт як явище соціального життя. Причини і протікання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини соціальних конфліктів. 2. Динаміка перебігу соціальних конфліктів. 3. Функції соціальних конфліктів. 4. Наслідки соціальних конфліктів. 5. Класифікація конфліктів за різними теоріями. 6. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт. 7. Динаміка соціального конфлікту.
2	<p>Тема 2. Соціальні, економічні і духовні конфлікти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та об'єкт економічного конфлікту. 2. Трудовий конфлікт, його форми. 3. Форми дії у економічному конфлікті. 5. Управління та попередження даного виду конфлікту. 6. Види конфліктів у духовній сфері. 7. Характеристика шляхів розв'язання соціальних

	конфліктів.
3	<p>Тема 3. Поняття і сутність політичного конфлікту. Класифікація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність політичного конфлікту. 2. Функції політичного конфлікту. 3. Причини виникнення політичних конфліктів. 4. Головні ознаки конфліктної ситуації та конфлікту. 5. Типологія політичних конфліктів. 6. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти. 7. Типологія політичних конфліктів.
4	<p>Тема 4. Технології регулювання політичних конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес розв'язання політичного конфлікту. 2. Підходи до врегулювання політичних конфліктів. 3. Методи подолання політичних конфліктів. 4. Шляхи подолання політичних конфліктів.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна 6. Поняття соціального конфлікту. 7. Історія дослідження явища соціального конфлікту. 8. Атрибути та складові соціального конфлікту.
2	<p>Тема 2. Причини соціальних конфліктів. Функції та наслідки конфлікту</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Причини соціальних конфліктів. 6. Динаміка перебігу соціальних конфліктів. 7. Функції соціальних конфліктів. 8. Наслідки соціальних конфліктів.
3	<p>Тема 3. Методологія соціальних і політичних конфліктів</p>

	<ul style="list-style-type: none"> 5. Конфліктологія у системі наукового знання. 6. Проблема конфліктної взаємодії в суспільстві. 7. Принципи розуміння конфлікту. Соціологія конфлікту. 8. Закони, категорії, методи конфліктології. Становлення конфліктології.
4	<p>Тема 4. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів</p> <ul style="list-style-type: none"> 6. Рівні прояву і компоненти у структурі конфлікту. 7. Основні складові конфлікту. 8. Класифікація конфліктів за різними теоріями. 9. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт. 10. Динаміка соціального конфлікту.
5	<p>Тема 5. Конфлікти у економічній сфері суспільного життя</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. Предмет та об'єкт економічного конфлікту. 6. Трудовий конфлікт, його форми. 7. Форми дії у економічному конфлікті. 8. Управління та попередження даного виду конфлікту.
6	<p>Тема 6. Конфлікти у духовній сфері</p> <ul style="list-style-type: none"> 8. Види конфліктів у духовній сфері. 9. Основними формами прояву. 10. Конфлікти цінностей і культур. 11. Релігійні конфлікти.
7	<p>Тема 7. Моральні, ідеологічні та інтелектуальні конфлікти</p> <ul style="list-style-type: none"> 4. Ідеологічний та історичний аспекти моральних конфліктів. 5. Інтелектуальні конфлікти, їх причини і протікання. 6. Конфлікт у психологічній науці. Історичні приклади.
8	<p>Тема 8. Характеристика шляхів розв'язання соціальних конфліктів</p> <ul style="list-style-type: none"> 7. Класифікація прогнозування конфліктів. 8. Етапи часткового і повного запобігання конфліктів. 9. Методи врегулювання конфліктів. Вирішення конфлікту. 10. Діагностика конфлікту. Розробка стратегій рішення конфлікту. 11. "Силова", компромісна і "інтегративна" моделі рішення конфлікту.

	12. Демократичний процес контролю над конфліктними ситуаціями.
9	<p>Тема 9. Соціальні конфлікти у сучасному українському суспільстві</p> <p>5. Розвиток соціології конфлікту в Україні. 6. Сучасні соціальні конфлікти. 7. Конфлікти у духовній сфері нашого суспільства. 8. Політичні конфлікти в Україні.</p>
10	<p>Тема 10. Поняття і сутність політичного конфлікту</p> <p>4. Поняття та сутність політичного конфлікту. 5. Функції політичного конфлікту. 6. Причини виникнення політичних конфліктів.</p>
11	<p>Тема 11. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту</p> <p>6. Компоненти політичного конфлікту. 7. Політична боротьба, її основні принципи. 8. Головні ознаки конфліктної ситуації та конфлікту. 9. Причин політичних конфліктів у тоталітарних режимах. 10. Основа конфлікту у ліберально-демократичних режимах.</p>
12	<p>Тема 12. Основні теорії виникнення політичних конфліктів</p> <p>4. Точка зору К. Маркс, Р. Дарендорф, М. Дюверже та ін. на політичний конфлікт. 5. Західна концепція (Дж. Бертон, К. Ледерер, Дж. Де-віс, Р. Інглхарт, Д. Істон, О. Надлер). 6. Соціально-психологічна концепція З. Фрейда.</p>
13	<p>Тема 13. Типологія політичних конфліктів. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти</p> <p>4. Типологія політичних конфліктів. 5. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти. 6. Політичні кризи.</p>

14	<p>Тема 14. Насильство у політичних конфліктах</p> <p>4. Психологічні характеристики сутності насилля у політиці.</p> <p>5. Види політичного насилля.</p> <p>6. Форми політичного насилля.</p>
15	<p>Тема 15. Технології регулювання політичних конфліктів</p> <p>5. Процес розв'язання політичного конфлікту.</p> <p>6. Підходи до врегулювання політичних конфліктів.</p> <p>7. Методи подолання політичних конфліктів.</p> <p>8. Шляхи подолання політичних конфліктів.</p>

План семінарських занять (заочна форма)

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Конфлікт як явище соціального життя. Причини і протікання</p> <p>8. Причини соціальних конфліктів.</p> <p>9. Динаміка перебігу соціальних конфліктів.</p> <p>10. Функції соціальних конфліктів.</p> <p>11. Наслідки соціальних конфліктів.</p> <p>12. Класифікація конфліктів за різними теоріями.</p> <p>13. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт.</p> <p>14. Динаміка соціального конфлікту.</p>
	<p>Тема 2. Соціальні, економічні і духовні конфлікти</p> <p>4. Предмет та об'єкт економічного конфлікту.</p> <p>5. Трудовий конфлікт, його форми.</p>

2	6. Форми дії у економічному конфлікті. 12. Управління та попередження даного виду конфлікту. 13. Види конфліктів у духовній сфері. 14. Характеристика шляхів розв'язання соціальних конфліктів.
3	Тема 3. Поняття і сутність політичного конфлікту. Класифікація 8. Поняття та сутність політичного конфлікту. 9. Функції політичного конфлікту. 10. Причини виникнення політичних конфліктів. 11. Головні ознаки конфліктної ситуації та конфлікту. 12. Типологія політичних конфліктів. 13. Зовнішньополітичні та внутрішньодержавні конфлікти. 14. Типологія політичних конфліктів.
4	Тема 4. Технології регулювання політичних конфліктів 5. Процес розв'язання політичного конфлікту. 6. Підходи до врегулювання політичних конфліктів. 7. Методи подолання політичних конфліктів. 8. Шляхи подолання політичних конфліктів.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Під час вивчення дисципліни студенти отримають бали за такі види робіт:

1. Відповіді на семінарських заняттях.
2. Написання доповіді з зазначених тем. Теми додаються нижче.
3. Складання словника.

1. Відповіді на семінарах. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 15 семінарських занять. Відповідь на кожному семінарі оцінюється максимум в 3 бали, в результаті працюючи плідно протягом семестру, студент має змогу отримати **45 бали**.

Для студентів *заочної форми* навчання максимальна кількість балів за відповіді на семінарах становить **40 (4*10 балів)**.

2.Написання доповіді включає: вступ, 2-3 питання основної частини, висновки, список використаної літератури. У вступі визначається актуальність теми, мета й завдання виконуваної роботи; здійснюється аналіз наявної або використаної літератури. В основній частині формулюються 2-3 питання плану, в яких розкриватиметься зміст проблеми, історія становлення й сучасний стан проблеми. Кожне питання має закінчуватися чітко сформульованими, такими, що відповідають поставленим у вступові завданням, висновками. Список літератури повинен включати не тільки підручники та посібники, але й монографії та джерела (не менше 2). Список літератури складається з 5-7 джерел. При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату.

Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями:

- самостійність виконання(5 балів);
- логічність і послідовність викладення матеріалу (5 балів);
- використання довідкової літератури за останні 5 років(5 балів);
- якість оформлення (5 балів).

Таким чином, максимальна кількість балів для студентів *денної* та *заочної форми* навчання – **20 балів**.

3.Складання словника основних понять і термінів навчальної дисципліни. Студенту необхідно законспектувати термінологічний матеріал та основні дати, що мають відношення до становлення та розвитку дисципліни. За даний вид роботи студенти *денної форми* отримують **8 балів**, *заочної форми* навчання – **10 балів**.

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	45 (15*3)
2	Написання доповіді (презентації)	20
3	Складання словника термінів	8
4	Складання іспиту	30
	Всього	100

Заочна форма навчання:

16 триместр (для магістрів)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	10 (1*10 балів)
2	Написання доповіді (презентації)	20
	Всього	30

17 триместр (для магістрів)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	30 (3*10)
	Складання словника термінів	10
5	Складання іспиту	30
	Всього (разом з балами за 15 триместр)	100

Теми для написання доповіді

1. Сутність конфлікту: теоретичне визначення і місце у соціальних відносинах.
2. Причини появи і існування конфліктів: соціальний і політичний аспекти.
3. Особливості виникнення конфліктів у суспільстві.
4. Класифікаційні ознаки і типологізація конфліктів.
5. Особливості зародження соціальних конфліктів.
6. Джерела існування та типи соціальних конфліктів.
7. Основні функції соціальних конфліктів та їх практичний прояв.
8. Сучасні теорії соціальних конфліктів.
9. Поява, розвиток та форми розв'язання соціальних конфліктів.
10. Сутність та особливості соціальних конфліктів.
11. Соціальні конфлікти і владні відносини.
12. Основні джерела та суб'єкти соціальних конфліктів.
13. Сучасні класифікації політичних конфліктів.
14. Технології розв'язання соціальних конфліктів.
15. Політичний конфлікт як форма взаємовідносин між особами, партіями, політичними та соціальними групами, державами з приводу влади.

16. Співвідношення понять “соціальний конфлікт” і “політичний конфлікт”.
17. Політичні інтереси і суперечності як об’єктивні та суб’єктивні передумови виникнення конфліктів.
18. Форми, моделі, типи і функції політичного конфлікту, його динаміка.
19. Структура, суб’єкт-об’єктні характеристики політичного конфлікту.
20. Конституційні основи та правові норми врегулювання конфліктних ситуацій.
21. Методологія дослідження політичних конфліктів.
22. Внутрішньосистемні політичні конфлікти: інституційний та психологічний аспекти.
23. Особливості розвитку внутрішніх політичних конфліктів.

5. Підсумковий контроль (іспит)

1. Характеристика конфлікту як соціального феномену.
2. Міжгрупові конфлікти.
3. Конфлікт у суспільстві та напрямки його вирішення.
4. Соціально-психологічна діагностика конфлікту.
5. Конфлікт як складне соціальне явище. Ознаки конфлікту.
6. Об’єкт, суб’єкт та предмет конфлікту.
7. Конфлікт і його залежність від конфліктної ситуації.

8. зміст і особливості між групових конфліктів та конфліктів між особистістю і групою.
9. Динаміка соціального конфлікту.
10. Зміст і умови застосування компромісу у розв'язанні соціальних конфліктів.
11. Переговори як універсальний метод розв'язання соціальних конфліктів.
12. Конфлікти у суспільстві.
13. Економічні конфлікти.
14. Соціальні конфлікти.
15. Конфлікти у духовній сфері суспільства.
16. Основа політичного конфлікту.
17. Позитивна і негативна роль конфлікту у суспільстві.
18. Причини виникнення соціального конфлікту.
19. Типологія політичного конфлікту.
20. Політичні кризи.
21. Шляхи розв'язання політичних конфліктів.

Приклад білету до іспиту

Форма № Н-5.05

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Галузь знань: 05 – Соціально-поведінкові науки

Спеціальність: 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **Соціальні та політичні
конфлікти**

БІЛЕТ ДО ІСПИТУ

1. Поняття соціального конфлікту (10 балів).

2. Види конфліктів у духовній сфері (10 балів).

3. Політична боротьба, її основні принципи (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол №1 від «29» серпня 2018 року

В.о. завідувача кафедри

Каневський

В.І.

Упорядник, доцент кафедри

Хоржевська І.

М.

6. Система оцінювання роботи студентів

Вся робота студента за період вивчення курсу оцінюється у 100 балів максимум. Сума 90 балів і вище оцінюється оцінкою «відмінно», 75-89 – «добре», 60-74 – «задовільно». Загальна кількість балів визначається за формулою: $100=70+30$ (залік). До заліку студент має змогу набрати 70 максимальних балів.

Студент здає індивідуальні завдання на перевірку відповідно до планових термінів їх виконання. На іспиті студент може отримати додаткові запитання за змістом його індивідуальних завдань.

Іспитовий білет складається з 3 питань. Кожне питання білету оцінюється у 10 балів. При відмінному складанні іспиту студент отримує 30 балів. Якщо проходження підсумкового контролю оцінюється добре або задовільно, то це дає відповідно 20 і 10 балів. Максимальна сума 70 балів може бути зарахована до загальної суми балів тільки за умов успішного складання іспиту.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Власова О.І. Соціальна психологія організацій та управління: [Підручник] / О.І. Власова, Ю.В. Никоненко. – К.:Центр учбової літератури, 2010.– 398 с.
2. Долинська Л.В. Психологія конфлікту: [Навч. посібник] / Л.В. Долинська, Л.П. Матяш-Заяц. – К.:Каравела, 2010.– 304 с.

3. Жаворонкова Г.В. Управління конфліктами: [Навч. посібник] / Г.В.Жаворонкова, О.М.Скібіцький, Т.В.Сівашенко. – К.: Кондор, 2011. – 172 с.
4. Скібіцька Л.І. Конфліктологія:[Навч. посібник] / Л.І. Скібіцька. – К.: Кондор, 2009.– 384 с.
5. Тихомирова Є.Б. Конфліктологія та теорія переговорів: [Підручник] / Є.Б.Тихомирова, С.Р.Постоловський. – Суми: Університетська книга, 2008. – 240 с.
6. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: [Навч. посібник] / М.В. Цюрупа – К.: Кондор, 2009.– С. 5-132.
7. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів:[Навч. посібник] / Т.П. Яхно, І.О. Куревіна.– К.:Центр учбової літератури, 2012.– 168 с.

Додаткова література

1. Бобровник С. Специфіка прояву компромісу і конфлікту в межах соціальних інститутів / С. Бобровник // Право України, 2009. –№ 12.– С.144-150.
2. Гребенкин Е.В. Тренинг по профилактике конфликтного поведения / Е.В. Гребенкин // Школьные технологии, 2008. – № 5.– С. 121-129.
3. Карамушка Л.М. Дослідження особливостей психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту / Л.М. Карамушка, Т.М. Дзюба // Практична психологія та соціальна робота, 2011. – № 8.– С. 1-10.
4. Кириленко А.І. Конфлікти між учителями й учнями. Способи їх розв'язання / А.І. Кириленко // Шкільному психологу. Усе для роботи, 2011. –№ 4.– С. 24-29.

5. Климчук В. Мотиваційні конфлікти особистості: модель психологічної допомоги / В. Климчук // Практична психологія та соціальна робота, 2013. –№8.– С. 17-21.
6. Лимар Л.В. Основні чинники конфліктів в системі відносин "Лікар-Пацієнт" / Л.В. Лимар // Практична психологія та соціальна робота, 2010. –№ 5.– С. 50-54.
7. Полякова О.Б. Особенности психологической защиты в общении и способов реагирования в конфликтных ситуациях психологов и педагогов / О.Б. Полякова // Практична психологія та соціальна робота, 2010. – № 10.– С. 43-47.
8. Савин Н. Конфликты в школе – фактор криміналізації підлітків / Н. Савин // Соціальна педагогіка, 2009. – № 1.– С. 40-48.
9. Скороходько К.В. Вплив рівня децентрації на вибір стилю поведінки у конфлікті у ранньому юнацькому віці / К.В. Скороходько // Практична психологія та соціальна робота, 2012. –№3.– С. 34-37.
10. Хабайлюк В.В. Особливості суперечливих стосунків між батьками та дітьми підліткового віку/ В.В. Хабайлюк // Практична психологія та соціальна робота, 2012. –№3.– С. 37-40.
11. Ходарєв Д. Роль керівника у процесі управління конфліктами в педагогічному колективі / Д. Ходарєв // Управління школою, 2011. – № 13-15.– С. 60-65.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://chitalka.info>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. <http://studentam.net.ua/>